

WE PLOETEREN ALLEMAAL MAAR WAT

(En andere dingen die we van het leven kunnen leren)

'Hope is the thing with feathers'
Emily Dickinson

Inhoud

Vooraf	9
1 We ploeteren allemaal maar wat	13
2 Het enige waar we zeker over zijn is nu <i>Leef je leven: je hebt er maar één</i>	29
3 Lessen trekken, wonden likken en doorgaan <i>Succes en ambitie</i>	85
4 Als de zon schijnt, moet je erin gaan zitten <i>Geluk</i>	133
5 Als je in de file staat, kijk of er iets moois staat in de berm <i>Verwondering</i>	169
6 Je kunt niet in je dooie eentje gelukkig zitten zijn <i>Liefde en verbinding</i>	201
7 Werp je oogkleppen af en kijk <i>Openheid en nuance</i>	255
8 Een bad dat overloopt, maakt de badkamer nat <i>Hou het in balans</i>	287
Namenlijst	317

Vooraf

Wat heb jij zoal geleerd van het leven? Wat zijn de motto's en mantra's die jou door de dagen dragen? Wie of wat bracht ze je bij? Welke levenservaringen wil je graag doorgeven aan de mensen om je heen, of aan komende generaties?

Het is niet slecht om geregeld eens bij zulke vragen stil te staan. Ze brengen je snel naar de kern van je eigen bestaan. Wat is belangrijk voor jou? Waar zit hem de essentie? Wat is het waard om na te streven? De afgelopen jaren hebben dat soort vragen me veel beziggehouden. Ik heb ze me vaak gesteld, telkens opnieuw.

Alle citaten die ik in dit boek heb verwerkt, komen uit gesprekken die ik oorspronkelijk voerde voor de rubriek 'De vijf levenslessen' in *De Standaard*. De personen die daarin aan bod kwamen, haalden telkens vijf dingen aan die zij zelf van het leven hadden geleerd. Het kon en mocht alle kanten uitgaan: de ene les kwam voort uit een ervaring, de andere was ze door ouders of grootouders met de papepel ingegeven, of haalden ze simpelweg uit een boek. Er zaten oeroude, universele wijsheden bij, maar evengoed hoogstpersoonlijke anekdotes. De krant riep de rubriek in het leven in 2013. In die eerste jaren schreef een hele rist journalisten de levenslessen neer. In de zomer van 2016 nam ik de rubriek over. Tot de zomer van 2023 schreef ik vrijwel elke tekst voor de rubriek: goed voor exact 160 gesprekken. Vanzelfsprekend heb ik enkel mijn eigen interviews in dit boek verwerkt.

Ik aanvaardde de rubriek uit nieuwsgierigheid: hoe leuk zou het zijn, een reeks in zo'n vast format? Maar de levenslessen kregen me

snel en stevig te pakken. Ik ervaarde de gesprekken stuk voor stuk als aangenaam, positief, verrijkend en hoopgevend. Bij elke les die me werd aangeboden, toetste ik spontaan af of ze voor mijzelf eventueel ook opging. Niet altijd, maar wel heel vaak bleek wat mijn gesprekspartners me vertelden herkenbaar, het klonk juist en begrijpelijk. Na bijna elk gesprek was er wel eentje die me sterker bijbleef dan de andere. Die veranderde dan haast vanzelf in een voornemen of – nog vaker – in nieuwe moed om een bestaand voornemen waar te maken. Ik keek naar elk gesprek uit, 160 keer weer.

Na zeven jaar peilen naar wat mensen zoal leren van het leven, vond ik het tijd om even pauze te nemen. Na ruim tien jaar was het dat voor de rubriek ook. Maar de wijsheden uit al die interviews lieten zich niet zomaar het zwijgen opleggen. In de maanden nadat ik de rubriek had neergelegd, bleven ze door mijn hoofd zinderen. Te pas en te onpas doken ze weer op.

Neem voldoende slentertijd. Blijf je verwonderen om de schoonheid van de wereld rondom je. Zoek geluk in kleine dingen. Optimisme is een morele plicht. Een vriendelijk gezicht maakt iemands dag goed. Kijk vaak genoeg over de muur: heb oog voor nuance en oordeel niet. Als het bad overloopt, wordt de badkamer nat. Zonder liefde en vriendschap is er niks. Geluk = hoop en andere mensen. Luister. Speel. Durf. Adem... de woorden van 160 gesprekspartners borrelden continu in me op, als een leidraad waarvan ik eerder niet ten volle beseft had dat ik hem echt wel volgde.

Toen Geert Cortebeek, uitgever bij Horizon, me een mailtje stuurde om te vragen of ik soms zin had om op basis van diezelfde gesprekken een boek te schrijven, hoefde ik dan ook niet heel lang na te denken. Ik was duidelijk niet klaar met de materie. En er bleken lezers te zijn die dat evenmin waren.

‘De vijf levenslessen’ was een populaire rubriek in de krant. Heel geregeld, wanneer ik er iemand voor vroeg, luidde het antwoord: ‘Met veel plezier, ik lees die artikelen zelf altijd graag!’ En ooit zat ik met een stel vrienden van vrienden om een bordspel geschaard.

‘O, schrijf jij díé rubriek?!’ vroeg iemand. Ze verplaatste haar pion en zei: ‘De beste tips knip ik uit de krant en plak ik op de deur van ons toilet. Daar hebben we tenminste voldoende tijd om ze rustig opnieuw te lezen.’ Ze haalde verontschuldigend haar schouders op: ‘Dat is een compliment, hoor. Het werkt echt.’

Vanaf nu dus geen nood meer aan knippen uit de krant. Ik knipte en plakte voor jou: 160 gesprekken rafelde ik uit elkaar en bundelde ik opnieuw onder acht verschillende thema’s. We ploeteren allemaal maar wat en doen ons best er iets van te maken. *Je hebt maar één leven: leef het. Succes en ambitie. Geluk. Verwondering. Liefde en verbinding. Openheid en nuance. Evenwicht.* Ik bepaalde ze aan de hand van de rode draden die ik door de gesprekken zag lopen. Ik had andere keuzes en indelingen kunnen maken, maar deze leken me het meest logisch. In mijn hoofd kloppen ze. Nu het boek er echt ligt, ben ik vooral erg benieuwd welke uitspraken zich in jouw geheugen zullen vasthaken, zoals zovele dat bij mij hebben gedaan.

Ines Minten

1

We ploeteren allemaal maar wat

Je weet het niet, je weet het niet

Het leven komt niet met een handleiding. Is dat niet een van de weinige dingen waarover we echt helemaal zeker kunnen zijn? Tijdens de gesprekken die ik voor de rubriek ‘De vijf levenslessen’ in *De Standaard* voerde, was het vaak een eerste reactie. Ze kwam geregeld met een zucht, of een kort ingehouden adem. ‘Levenslessen? Wie ben ik om anderen de les te lezen?’ Het woord klonk al eens groter dan nodig. Na de ingehouden adem volgde gewoonlijk de verzuchting: ‘Ik doe ook zomaar wat, hoor. Ik weet nog steeds niet hoe het moet.’

Niemand heeft de waarheid in pacht, niemand weet hoe het moet, ieders handleiding is anders en je moet zelf maar uitzoeken wat de jouwe is. Je probeert, je valt en staat weer op. En de meeste mensen doen dat oprecht naar best vermogen. Zo goed als alle 160 gesprekken die ik als bevoorrechte toehoorder voor de rubriek voerde, ervaarde ik als opmonterend, positief en vaak troostend, zelfs al werden de onderwerpen soms groot en een enkele keer zelfs zwaar en donker. Juist de uitspraken over worstelen, niet weten en toch blijven proberen en doorgaan hadden een grote motiverende en bemoedigende kracht. Wonderlijk hoe een blijk van klein onvermogen anderen moed kan geven om het eigen kleine, grote of vermeende onvermogen in de ogen te kijken en te lijf te gaan.

Socrates zei het ook al: ‘Ik weet slechts één ding: dat ik niets weet.’ Meer dan tweeduizend jaar later blijkt het besef niet alles te weten of te kunnen weten nog altijd een bron van wijsheid en inzicht. Muzikant en beeldhouwer **Willem Vermandere** drukte het net iets anders uit: ‘Je weet het niet, je weet het niet.’ Ik sprak hem in 2020, toen hij net tachtig was geworden.

‘In mijn liedje “Confessies” zeg ik het zo: “Ik zocht in dikke, duistere boeken het raadsel van leven en dood. Ondanks al mijn bidden en vloeken, is het raadsel jaar na jaar vergroot.” Hoe ouder